

tar altre volta fonda pertorbació en el poble espanyol. Si aquesta campanya plena d'odis arribés a obrir bretxa en el sí del govern i a la fi el desbanqués del poder tornant la política espanyola a una situació semblant a la d'avans del 21 de Març segurament els nostres socialistes es fregarien les mans de contents al trobar-se en una situació oportuna per a repetir les criminals gestes de llurs companys de Rússia. Serán aquestes les seves baixes intencions? Lo que cal confessar es que les extrema-dretes obraren amb gran seny i sentit polític fent valenta oposició al projecte d'amnistia. La campanya anti-patriótica i fonament revolucionaria dels amnistiats els hi ha vingut a donar la raó.

PIUS.

Funcions socials

III

De totes les potencies animiques i facultats inorgániques que adornen al home, de totes les forces i aptituds que'l fan superior a tots els demés sers que poblen la terra i constitueixen el regne animal, es la més remarcable e important aquella, que, proporcionant-li un coneixement perfecte de lo que'l rodeja, li permet distingir els objectes i fins les accions, formar-se idea de les coses, relacionarles amb les causes llurs, investigar la llei del seu gènesi, prevenir els perills, preveure aconteixements i produir aquelles energies d'on dimanen els més assombrosos descobriments.

Tant excelsa facultat qu'es coneguda amb el nom d'intel·ligencia i que com afirma un publicista, es per l'home una forsa més poderosa que'l vapor i la electricitat, necessita un cultiu especial i adequat a les funcions cridada a realitzar, perque de la formació intelectual del home depén precisament, no sols el benefici que representa el gradual des-

enrotllo del talent individual sino la suma de tots els esplendents fruits que aquella educació representa. Com diu molt bé el P. Lluís Falguera «aquesta energia intel·lectual, racional, filosófica o científica, que directa o indirectament pot conèixer-ho tot com a vritat o com imatge, que té per base l'exercici del cervell, orgue misteriós de la energia que llueix i de la que pensa, necessita una gradual conformitat i un desenrotllo progressiu que desplegui poc a poc la raó, enrobusteixi l'enteniment i formi la índole de la persona com elements útils a la humanitat».

Dirigir o educar la inteligencia es la funció propia de la ensenyança que está encomenada als mestres i la casa pairal d'ella es l'escola, el col·legi, l'estudi.

Es tant gran l'objecte primordial de l'ensenyança, tan delicada i nobilíssima la missió del mestre a qui es confie la formació dels ciutadans que deu considerar-se com un sacerdot i el magisteri, com una religió l'ensenyança, com un temple i una manifestació patriótica l'escola; i en tota funció docent deuriem veure-hi la encarucació de les ideies més grandioses perqui mercés a ella s'han desenrotllat els talents que han immortalitzat a tots aquells que han contribuït al estat progressiu dels pobles i a glorificar les nacionalitats.

Les nacions que ocupen el primer lloc en el concert mundial i que van a la devantera de tot avens en les ciències, arts e industries, son les que contenen amb més escoles i Universitats. les que han donat tota la sua importancia a l'escola primaria, les que han rodejat de més prestigi al mestre i persuadides de que la instrucció es el fonament més gran de la riquesa i de la cultura i de la verdadera civilisació, han decretat l'ensenyança obligatoria i han penyorat al pares que no portaven als nois a les escoles.

La missió del mestre a qui es confien els tressors valuosos que representen les intel·ligencies de tots i cada un dels seus deixebles, en aquella época de la vida en que

es desconeix tot, no deu reduir-se solsament a fer coneixer les lletres, ensenyar de llegir i escriure, sino a la preparació del infant als estudis perque tinguin més disposició i aptitud, a esbrinar les seues aficions, a estudiar el seus hàbits i predisposicions, a despertar les energies en embrió i latent encara, a fomentar el desenrotllo del talent, que es una forsa anímica que tot home poseeix, i amb una paraula, preocupar-se de debó d'intensificar totes les potencies intel·lectives, per obtenir un resultat positiu i practic de l'ensenyança en profit del subjecte quina instrucció se li confia en benefici de la societat.

Deu tenir-se en compte i no oblidar-se que la intel·ligencia humana requereix una constan actuació perque de les grans intel·ligencies han sortit les doctrines més perniciososes degut a que no han tingut una norma que les regulés, ni una direcció segura per guiarles pel camí de la veritat que es en definitiva el fi primordial de la ensenyança. Per aixó una de les primeres funcions pedagógiques deu ésser la subjecció de la imaginació, que com diu molt bé Descuret es la boja de la casa, per qui d'ella i la fantasia han sortit precisament al costats de concepcions maravilloses i belles, les aberracions més estrambóquiques i els disbarats més grans. Aquelles concepcions han sigut produïdes mercés a una constan direcció de les facultats animiques i els errors més perniciosos han sortit d'aquelles intel·ligencies abandonades a les seues propies forces.

Tenint en compte el perill que reporta una intel·ligencia mal dirigida, se vindrá en coneixement de la necessitat apremiant de la ensenyança i se compendrà la utilitat que reporta; i per aquesta raó avans de passá més endavant en nostra tasca, haven volgut insistir sobre un punt que creiem trascendental, com es el de la sua importancia, per fer més interessant un dels problemes que afecten al individu i a la humanitat.

JOSEP CASTANY I GELATS
Llorét de Mar 21 de Maig de 1918.